

CRONICA ACTIVITĂȚII ȘTIINȚIFICE A MUZEULUI JUDEȚEAN HUNEDOARA—DEVA PE ANII 1981—1983

Prezenta cronică își propune consemnarea principalelor activități desfășurate de către colectivul Muzeului județean Hunedoara—Deva.

I. CERCETĂRI ȘTIINȚIFICE

a) Săpături arheologice

- ADRIANA RUSU, EMIL NEMEȘ, și colectivul muzeului de istorie al Transilvaniei, Cercetare arheologică la Ulpia Traiana Sarmizegetusa (1981—1983);
- ADRIANA RUPSU și colectivul muzeului de istorie al Transilvaniei, lucrări de consolidare la Sarmizegetusa-Regia (Grădiștea Muncelului), (1981—1982);
- ADRIANA RUSU, Necropola romană de la Muncelu Brad (1981—1983);
- IOAN ANDRIȚOIU, și colectivul Institutului de arheologie din Cluj-Napoca, Așezarea aparținând epocii fierului de la Subcetate (1981);
- IOAN ANDRIȚOIU și colectivul Muzeului R.S.R., București, Necropola romană de la Micia (Vețel), (1981—1983);
- IOAN ANDRIȚOIU, Așezarea aparținând epocii bronzului de la Țebea (1981);
- IOAN ANDRIȚOIU, Așezarea aparținând epocii fierului de la Rapoltu Mare (1983);
- IOACHIM LAZĂR, A.A. RUSU, Cluj și colectivul Institutului de cercetare și teorie militară București, Cetatea și curtea medievală de la Riu de Mori (1981);
- MIRCEA DAN LAZĂR, Așezarea medievală de la Ghelar (1981—1983);
- TIBERIU MARIȘ, Șantierul arheologic Hunedoara, Grădina Castelului Corvineștilor (1982—1983);

b) Plecări în străinătate

- Între 10 mai și 10 iunie 1982 Ioachim Lazăr a participat la stagiul de documentare istorică în Italia, în cadrul programului de colaborare culturală între guvernul R.S.R. și Republica Italiană.
- În luna august 1983 Adriana Rusu a participat la săpăturile de la șantierul arheologic de la Crickley Hill (Anglia), în cadrul schimbului dintre Universitatea din Cluj, Muzeul de istorie al Transilvaniei și Universitatea din Nottingham.

c) Cercetări de arhivă și documentare

- IOACHIM LAZĂR, Table și însemne ale breslelor hunedorene; Lăzi ale breslelor meșteșugărești din Deva, Hațeg și Orăștie;

- MIRCEA VALEA, Situația social-economică și politică a maselor muncitoare hunedorene între 1948—1980 ; Elemente ale continuității românești păstrate în toponimia hunedoreană ;
- IOAN ANDRIȚOIU, Metalurgia bronzului în sud-vestul Transilvaniei ;
- Așezări aparținând hallstattului timpuriu în sud-vestul Transilvaniei ;
- RODICA IRIMESCU—ANDRUȘ, Calendarul românului din Caransebeș, Bibliografica analitică ; Calendare românești hunedorene ;
- ADRIANA RUSU, Monumente votive din colecția muzeului județean Deva ; Monumente de arhitectură și sculpturale din colecția muzeului Deva ;
- MARIA VÎRTOPEANU, Reuniunea meseriașilor români din Orăștie ; Reuniunea învățătorilor din Orăștie ;
- MARIA BASARAB, Cărți didactice românești existente în patrimoniul cultural-național hunedorean ; Catalogul cărților vechi românești din zona Orăștiei ;
- OLIMPIA PALAMARIU, Tezaurul feudal de la Călanu Mic ; Repertoriul monezelor feudale din colecția muzeului devena ;
- LUCIA RONDOLEANU, Catalogul icoanelor pe lemn din zona Brad ; Repertoriul icoanelor pe lemn de pe Valea Mureșului ;
- MIRCEA DAN LAZĂR, Evoluția satului de mineri, Ghelar, în secolele XIV—XVIII ;
- DOINA ANTONESCU, Catalogul obiectelor din cositor existente în patrimoniul cultural-național hunedorean ;
- ADELA HERBAN, Sindicatele hunedorene între anii 1948—1982 ;

II. LUCRĂRI ȘTIINȚIFICE APĂRUTE ÎN 1981—1983 ȘI ARTICOLE PUBLICE ÎN PRESĂ

- ADRIANA RUSU, „Un monument epigrafic descoperit la Micia“, *Sargetia*, XV, 1981 ; „Vestigii rare existente în județul Hunedoara“, în ziarul „Drumul socialismului“ 1982 ; „Momente din lupta pentru unitatea națională“ în ziarul „Drumul socialismului“ 1983 ;
- IOACHIM LAZĂR, „Aspecte ale activității breslei cizmarilor din Hunedoara între secolele XVII—XIX“ în revista „Sargetia“, XV, 1981 ; „Începuturile producției de fontă în împrejurimile Hunedoarei“ în revista „Metalurgia“, București, 1981 ; „Contribuția hunedorenilor la dezvoltarea tehnicii mineritului și prelucrării metalului în secolul XVIII-lea“ în „Studii și comunicări de istoria civilizației populare din România“, Sibiu, 1981 ; „Centenarul Muzeului Hunedoara—Deva“ în „Revista muzeelor și monumentelor“, București, 1982 ; „Gheorghe Crișan, erou și martir al luptei pentru libertatea poporului român“ în ziarul „Drumul socialismului“, 1982 ; „Locul și rolul muzeului în cercetarea, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural“, în ziarul „Drumul socialismului“, 1982 ; „Mișcarea memorandiștilor, moment crucial în lupta românilor din Transilvania pentru făurirea statului național unitar“, în ziarul „Drumul socialismului“, 1983 ; „Participarea hunedorenilor la marea adunare națională de la 1 decembrie 1918 de la Alba Iulia“, în suplimentul ziarului „Unirea“, 1983 ;
- IOAN ANDRIȚOIU, „Necropola din epoca bronzului de la Tîrnava (jud. Sibiu)“, în revista „SCIVA“, 1981 ; „O nouă descoperire aparținând epocii bronzului la Deva“, în revista „Studia antiqua et archaeologica“, Iași, 1983 ; Șantierul arheologic Boiau, în „Materiale și cercetări arheologice“, București, 1983 ;
- ADELA HERBAN, „Acțiuni militare antihitleriste pe teritoriul hunedorean în timpul revoluției de eliberare națională și socială antifascistă și antiimperialistă din august 1944“, în revista „Sargetia“, XV, 1981 ; „Activitatea revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu oglindită în expoziția de bază a muzeului județean Hunedoara—Deva“, în ziarul „Drumul socialismului“, 1982 ;

- RODICA IRIMESCU—ANDRUȘ, „Calendarul transilvănești transilvăneni ca mijloc de răspîndire a culturii în rîndul maselor”, în revista „Sargetia”, XV, 1981 ; „Din cartea de aur a muzeului județean Hunedoara—Deva”, în ziarul „Drumul socialismului”, 1982 ; „Ideea de unitate națională în programele revoluției de la 1848—1849”, în ziarul „Drumul socialismului”, 1983 ;
- MARIA VÎRTOPEANU, „Din activitatea Societății pentru fond de teatru român în județul Hunedoara”, în revista „Sargetia XV”, 1981 ; „Aurel Vlaicu — pionier al aviației românești”, în ziarul „Drumul socialismului”, 1982 ; „Avram Iancu — simbol al tuturor românilor”, în ziarul „Drumul socialismului”, 1983 ;
- MIRCEA VALEA, „Elemente ale culturii spirituale dacice în obiceiuri tradiționale românești”, în revista „Sargetia XV”, 1981 ; „Începuturile mișcării muncitorești hunedorene oglindite în expoziția de bază a muzeului județean din Deva”, în ziarul „Drumul socialismului”, 1982 ;
- MARIA BASARAB, „Consemnări etnografice hunedorene în reviste transilvănene din a doua jumătate a secolului al XIX-lea”, în revista „Sargetia”, 1981 ; „Valori bibliofile hunedorene”, în ziarul „Drumul socialismului”, 1982 ; „Nicolae Olahul — întîiul mare umanist român”, în ziarul „Drumul socialismului”, 1983 ; „Monumente de limbă și cultură românească”, în ziarul „Drumul socialismului”, 1983 ; „Ideea de unitate și continuitate în primele tipărituri în limba română”, în ziarul „Drumul socialismului”, 1983 ;
- OLIMPIA PALAMARIU, „Tezaurul monetar de la Dumbrăvița, secolul XVI”, în revista „Sargetia”, 1981 ; „Cnezi hunedoreni ctitori de monumente”, în ziarul „Drumul socialismului”, 1982 ;
- MIRCEA DAN LAZĂR, „Prima unire a țărilor române sub Mihai Vodă Viteazul, un moment important al istoriei poporului nostru”, în ziarul „Drumul socialismului”, 1983 ;
- LUCIA RONDOLLEANU, „Colecția de artă a muzeului Hunedoara—Deva”, în ziarul „Drumul socialismului”, 1982 ;
- DOINA ANTONESCU, „Constituirea statului național român și rolul său în impulsionearea luptei de eliberare națională a românilor din Transilvania”, în ziarul „Drumul socialismului”, 1983 ;
- DUMITRU PELIGRAD, „Un moment de însemnătate istorică înscrisă în cronică eroicelor lupte revoluționare ale muncitorilor români (1933)”, în ziarul „Steagul roșu”, 1983 ; „100 de ani de la nașterea lui Onisifor Ghibu”, în ziarul „Steagul roșu”, 1983 ; „175 de ani de la nașterea lui Simion Bărnuțiu”, în ziarul „Steagul roșu”, 1983 ; „Rememorarea personalității unui mare patriot — Mihail Kogălniceanu”, în ziarul „Steagul roșu”, 1983 ; „Contribuția locuitorilor Văii Jiului la făurirea statului național unitar român”, în ziarul „Steagul roșu”, 1983 ; „Ecouri în presa vremii, la actul unirii”, în ziarul „Steagul roșu”, 1983.

III PARTICIPĂRI LA MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE

Sesiunea de rapoarte privind săpăturile arheologice pe anul 1980, Brașov, aprilie, 1981 :

- IOAN ANDRÎTOIU, Șantierul arheologic de la Boiu (jud. Hunedoara) ;
- ADRIANA RUSU, Necropola romană de la Muncelul—Brad ;
- MIRCEA DAN LAZĂR, Șantierul arheologic de la Ghelar ;

Simpozionul „In memoriam Constantin Daicoviciu”, Caransebeș, martie, 1981 :

- ADRIANA RUSU, Mărturii epigrafice despre locurile de cult din Dacia romană.

Sesiunea de comunicări științifice „Permanență și continuitate pe meleagurile hunedorene”, Deva, octombrie, 1981 :

- IOAN ANDRÎTOIU, Contribuții la cunoașterea bronzului timpuriu din sud-vestul Transilvaniei. Cercetările arheologice de la Țebea ;

- ADRIANA RUSU, Noi monumente descoperite la Micia ;
- IOACHIM LAZĂR, Table și însemne de breaslă hunedorene ;
- MIRCEA DAN LAZĂR, Monumente de arhitectură industrială din județul Hunedoara. Priorități privind conservarea și valorificarea lor ;
- OLIMPIA PALAMARIU, Tezaurul monetar feudal de la Ohaba-Strei, sec. XVI ;
- RODICA IRIMESCU—ANDRUȘ, Patru cărți poștale din 1916 ;
- MIRCEA VALEA, Antirevizionismul populației hunedorene în perioada interbelică ;
- ADELA HERBAN, Acțiuni militare antihitleriste pe teritoriul hunedorean în timpul revoluției de eliberare socială și națională antifascistă și antiimperialistă ;
- MARIA VIRTOPESCU, Relatări ale presei transilvănene despre Reuniunea de cîntări din Orăștie ;
- MARIA BASARAB, Considerații privind cărțile didactice românești (1875—1900) din patrimoniul cultural național hunedorean ;
- LUCIA RONDOLEANU, Catalogul icoanelor de lemn din Zarand.

Simpozionul „Țara Zarandului, leagăn al răscoalei țăranilor de la 1784 condusă de Horea, Cloșca și Crișan“, Crișan, octombrie, 1981 :

- IOAN ANDRIȚOIU, Străvechi urme de locuire în ținutul Zarandului, în lumina recentelor descoperiri arheologice ;
- OLIMPIA PALAMARIU, Aspecte social-economice din ținutul Zarandului, în preajma răscoalei lui Horea ;
- IOACHIM LAZĂR, Căpitani ai răscoalei țăărănești de la 1784, numiți de Crișan ;
- MIRCEA DAN LAZĂR, Ecoul internațional al cāscoalei lui Horea.

Sesiunea de comunicări științifice „Zilele Bibliotecii Academiei Clujene“, Cluj-Napoca, 1981 :

- RODICA IRIMESCU-ANDRUȘ, Valoarea culturală a calendarelor românești transilvănene ;

Mărturiile ale permanenței și continuității poporului român în spațiul carpato-danubiano-pontic“, Călimănești, 1981 :

- OLIMPIA PALAMARIU, Proiectele refacerii „Regatului dacic“ materializate pe emisiunile monetare Sadagura (sec. XVIII).

Sesiunea de comunicări științifice „Continuitate, unitate și independență în istoria poporului român“, Alba -Iulia, decembrie, 1981 :

- IOAN ANDRIȚOIU, Un colier de cupru descoperit în așezarea de tip Coțofeni de la Boholt (jud. Hunedoara) ;
- IOACHIM LAZĂR, Table de breaslă păstrate în muzeele din județul Hunedoara ;
- ADELA HERBAN, Contribuții la cunoașterea sindicatelor unitare din Deva ;
- LUCIA RONDOLEANU, Considerații asupra icoanelor pe lemn din Țara Zarandului ;
- MARIA BASARAB, Consemnări culturale în presa hunedoreană interbelică.

Sesiunea de rapoarte privind rezultatele cercetărilor arheologice pe anul 1981, Vaslui, aprilie, 1982 :

- IOAN ANDRIȚOIU, Sondajul de verificare întreprins în așezarea din epoca bronzului de la Țebea (jud. Hunedoara) ;
- ADRIANA RUSU, Necropola romană de la Muncelu-Brad ;

- MIRCEA DAN LAZAR, Cercetări arheologice în complexul medieval de secol XIV—XVII, de la Ghelar, jud. Hunedoara.

Sesiunea științifică „Continuitate multimilenară”, Cluj-Napoca, mai, 1982 :

- IOAN ANDRIȚOIU, Contribuții la cunoașterea culturii Noua în sud-vestul Transilvaniei ;
- ADRIANA RUSU, Noi precizări asupra sanctuarului vechi de calcar de la Sarmizegetusa.

Simpozionul „400 de ani de la tipărirea Paliei de la Orăștie”, Orăștie, iunie, 1982:

- MARIA BASARAB, Cărți vechi românești existente în patrimoniul orăștian ;
- NICOLAE ADAM, Analogii între monumentul literar „Palia” și monumentul de sculptură „Palia”.

Sesiunea de comunicări științifice „Centenarul Muzeului județean Hunedoara—Deva” și „100 de ani de la nașterea marelui aviator și inventator român, Aurel Vlaicu”, Deva, noiembrie, 1982, Orăștie, noiembrie, 1982 :

- IOAN ANDRIȚOIU, Considerații asupra unor materiale arheologice aparținând grupului Igrîș descoperite în împrejurimile Devei ;
- ADRIANA RUSU, Istoricul cercetărilor arheologice ale Muzeului județean Deva ;
- IOACHIM LAZAR, Cercetările arheologice de la Rîu de Mori ; 100 de ani de activitate muzeală ;
- OLIMPIA PALAMARIU, Tezaurul feudal de la Călanul Mic (sec. XVI—XVIII) ;
- MARIA VIRTOPEANU, Reuniunea meseriașilor români din Orăștie ;
- MIRCEA VALEA, Patriotismul maselor hunedorene în preajma celui de al doilea război mondial ;
- LUCIA RONDOLEANU, Colecția de artă a Muzeului județean Hunedoara—Deva ;
- MARIA BASARAB, Considerații privind constituirea colecției de carte veche a Muzeului din Deva ;
- RODICA IRIMESCU-ANDRUȘ, Forme de valorificare a patrimoniului cultural-național din colecția muzeului din Deva ;
- MIRCEA DAN LAZĂR, Din activitatea de cercetare a Societății de istorie și arheologie a comitatului Hunedoara (1880—1902).

Sesiunea de comunicări științifice „Continuitate, unitate și independență în istoria poporului român”, Alba-Iulia, decembrie, 1982 ;

- IOAN ANDRIȚOIU, Considerații privind sfârșitul epocii bronzului în sud-vestul Transilvaniei ;
- MIRCEA DAN LAZĂR, Habitatul medieval rural de la Ghelar ;
- ADELA HERBAN, Grevele minerilor din Zarand (1924—1926) oglindite în paginile ziarului „Minerva” ;
- LUCIA RONDOLEANU, Considerații privind contribuția zugravului Ioan din Deva, la pictura Bisericii din Gurasada ;
- MARIA BASARAB, Tipărituri bălgrădene din secolul al XVII-lea cu circulație în județul Hunedoara.

Sesiunea de rapoarte privind rezultatele cercetărilor arheologice pe anul 1982, Ploiești, aprilie, 1983 :

- ADRIANA RUSU, Noi cercetări în necropola de la Muncelu Brad ;
- MIRCEA DAN LAZĂR, Cercetări arheologice pe vatra localității Ghelar.

— Simpozionul „Lupta maselor populare zărândene pentru dreptate socială și libertate națională (sec. XVIII—XX)”, Crișan, octombrie, 1983 ;

- IOACHIM LAZĂR, Incidentul de la Cîmpeni, prolog al marii răscoale conduse de Horea, Cloșca și Crișan ;
- OLIMPIA PALAMARIU, Procesul celor trei conducători ai răscoalei din 1784 ;
- MARIA VİRTOPEANU, Aspecte ale luptei de emancipare națională a maselor populare zărândene din perioada 1848—1918.

— Colocviu interdisciplinar, Sibiu, septembrie, 1983 :

- IOACHIM LAZĂR, Toponimia, argument al unor ocupații tradiționale în ținuturile hunedorene.

— Simpozionul științific „Unitate și continuitate în sud-vestul Transilvaniei”, Deva, noiembrie, 1983 :

- IOAN ANDRÎTOIU, Considerații privind viața economică și socială a comunităților tracice ale epocii bronzului, din sud-vestul Transilvaniei ;
- ADRIANA RUSU, Noi considerații asupra sanctuarului vechi de calcar de la Sarmizegetusa ;
- IOACHIM LAZĂR, Toponimia, argument al unor ocupații tradiționale în ținuturile hunedorene ;
- MIRCEA DAN LAZĂR, Habitatul medieval de mineri de la Ghelar ;
- OLIMPIA PALAMARIU, Tezaurul de monede feudale din sec. XVII—XVIII, existent în colecția veche a muzeului din Deva ;
- MIRCEA VALEA, Aportul țărănimii hunedorene în lupta împotriva dictaturii militaro-fasciste ;
- ADELA HERBAN, Sindicatele hunedorene în perioada 1944—1947 ;
- LUCIA RONDOLEANU, O prezență hunedoreană în colecția de icoane a Mitropoliei din Sibiu, zugravul Ioan din Deva ;
- MARIA BASARAB, Catalogul cărților vechi românești din zona Orăștiei ;
- RODICA ANDRUȘ, Calendare românești hunedorene (completări la Dicționarul calendarelor și almanahurilor românești de G. și N. Răduică) ;
- MARIA VİRTOPEANU, Din activitatea Reuniunii învățătorilor din Orăștie ;
- TIBERIU MARIȘ, Descoperiri preistorice și prefeudale în Munții Poiana Ruscăi ;
- EMIL NEMEȘ, Instrumente medicale descoperite la Ulpia Traiana Sarmizegetusa ;
- DUMITRU PELIGRAD, Onisifor Ghibu (1883—1972) în conștiința contemporanilor ;
- MARIA MARCU, Portul popular al pădurenilor hunedoreni.

— Sesiunea de comunicări științifice „Unitate și continuitate milenară a poporului român”, Slobozia, noiembrie, 1983 :

- IOACHIM LAZĂR, Știri documentare privind cultivarea viței de vie în părțile sub-vestice ale Transilvaniei, în sec. XVI—XVII.

— Simpozionul „Continuitate, unitate și independență în istoria poporului român”, Alba-Iulia, noiembrie, 1983 :

- IOAN ANDRÎTOIU, Preliminarii ale epocii bronzului în sud-vestul Transilvaniei ;

- LUCIA RONDOLLEANU, Icoane zugrăvite de Semeon din Pitești existente în județul Hunedoara ;
- MARIA BASARAB, Mărturii documentare în însemnările cărților vechi românești, tipărite la Blaj ;
- IOACHIM LAZAR, Înființarea gimnaziului din Brad, moment important în lupta de emancipare națională și cultură a românilor din Zarand.

IV. EXPOZIȚII PERMANENTE ȘI TEMPORARE

- Inaugurarea noii expoziții de bază a Muzeului județean Deva (secția de istorie), mai 1981 ;
- Inaugurarea noii expoziții de bază a Muzeului arheologic de la Sarmizegetusa, august, 1982 ;
- Inaugurarea expoziției „Armament, ceramică, artă decorativă” — Castelul Corvineștilor Hunedoara ;
- Inaugurare expoziției „Permanență și continuitate multimilenară pe meleagurile Hunedoarei”, Hunedoara, Castelul Corvineștilor ;
- Inaugurarea muzeului memorial „Aurel Vlaicu”, Aurel Vlaicu, noiembrie, 1982 ;
- „Grafica militantă contemporană”, Valea Jiului, 1981 ;
- „Peisajul hunedorean în lucrările plasticienilor contemporani”, Valea Jiului, 1981 ;
- „Plasticieni hunedoreni din perioada interbelică”, Deva, 1981 ;
- „Chipul femeii oglindit în arta plastică”, Deva, 1981 ;
- „60 de ani de la crearea P.C.R.”, Deva, mai, 1981 ;
- „60 de ani de la crearea U.T.C.”, Deva, martie, 1982 ;
- „20 de ani de la încheierea cooperativizării”, Deva, Dobra, aprilie, 1982 ;
- „Cărți vechi românești existente în zona Orăștiei”, Orăștie, iunie, 1982 ;
- „100 de ani de activitate a muzeului județean din Deva”, Deva, octombrie, 1982 ;
- „Arta plastică în slujba păcii”, Vața de Jos, 1982 ;
- „Gândirea politică a președintelui Nicolae Ceaușescu transpusă în inițiative și acțiuni ale României pentru apărarea păcii și promovarea destinderii în lume”, Deva, Simeria, 1983 ;
- „Unirea principatelor române, eveniment de seamă în istoria poporului român”, Deva, 1982—1983 ;
- „50 de ani de la luptele muncitorilor petroliști și ceferiști”, Simeria, februarie, 1983 ;
- „90 de ani de la crearea P.S.D.M.R.”, Deva, Băcia, martie 1983 ;
- „Cartea românească (1643—1918) în slujba ideii de continuitate și unitate românească”, Deva, octombrie, 1983 ;
- „Momente din lupta poporului român pentru unitate și independență națională”, Deva, noiembrie, 1983 ;
- „Ideea de unitate oglindită în lucrările plasticienilor contemporani”, Deva, 1983 ;
- „August fierbinte” (Artă plastică), Deva, 1983.